

Societat | | Actualitzat el 10/09/2020 a les 16:55

Marc Muñoz: «El cas del meu germà obre la porta a investigar els morts de la Transició»

La querella argentina investiga l'assassinat de Gustau Muñoz a mans de la policia espanyola, l'11 de setembre de 1978 a Barcelona

Marc Muñoz mostrant una foto del seu germà. | Adrià Costa

Marc Muñoz va veure com la policia espanyola matava el seu germà Gustau l'11 de setembre de 1978 al carrer Ferran. Aquell dia, tots dos participaven en una manifestació convocada pel Partit Comunista d'Espanya (internacional) amb el lema *Fora les forces d'ocupació*. Quan van arribar al carrer Ferran, Gustau Muñoz va ser assassinat d'un tret per l'esquena.

Ara, 42 anys després, la seva família veu en la querella argentina, instruïda per la jutgessa María Servini, l'única oportunitat de fer justícia. El passat 3 de setembre, l'aleshores ministre d'Interior -i per tant, responsable polític dels cossos policials, Rodolfo Martín Villa, va declarar telemàticament davant Servini. El primer pas d'una investigació que Marc Muñoz qualifica d'"oportunitat històrica" per reparar els morts de la Transició. En paral·lel Balandra Films prepara un documental (<https://www.verkami.com/projects/27845-gustau-la-transicio-al-descobert>) sobre el seu assassinat.

- Aquest Onze de Setembre fa quaranta-dos anys de la mort del seu germà. Per què creu que no s'ha fet justícia des de llavors?

- A Espanya és impossible buscar justícia. Ja veus les cartes de suport que ha rebut Martín Villa. Són tots els del règim del 78, els que van signar els Pactes de la Moncloa. Amb aquesta gent mai trobarem justícia. Tot l'aparell va passar de la dictadura a la democràcia.

- En canvi la justícia argentina va admetre la querella contra els crims del franquisme el 2018. Quin resultat n'espera?

- Justícia. El processament dels autors dels trets i dels líders polítics, militars i policials dels fets. Jo crec que l'estat espanyol tenia molt ben estudiat el període de la Transició. Sabien el que farien i era erradicar l'oposició al carrer, fos com fos. Fins que la justícia argentina no va admetre la querella pel cas del Gustau, només admetia la investigació de fets d'abans del 1977. Haver admès la nostra querella a tràmit vol dir que obre la porta a investigar els morts de la Transició. És importantíssim que tothom que patís un episodi de repressió per part de l'Estat s'apunti a la querella. És vital per reconstruir la història i fer justícia.

- Per vostè quins noms i cognoms té la injustícia, en el cas del seu germà?

- Podem començar per Rodolfo Martín Villa. Tenim el nom de dos policies que van disparar. Per a mi, però, el màxim responsable és el cap de tots els exèrcits, que va ser nomenat per Franco i que és l'ideòleg de la Transició. La resta de noms els desconec però assenyalem l'aparell repressiu i l'aparell judicial. Són centenars de persones que van entrar amb catifa vermella a la democràcia sense despenjar-se, i sense por que algun dia els demanessin responsabilitats pels seus crims. En el cas del Gustau, els suposats metges que el van atendre després dels trets van fer desaparèixer la bala que el va matar, la seva documentació i la camisa que portava. Quines proves podríem presentar davant del jutge si el mateix dia que el van matar ens les van fotre totes?

Marc Muñoz fotografiat davant l'antiga seu del Sindicat de Banquers, al carrer Ferran de Barcelona, on el seu germà, Gustau, va morir per un tret de la policia franquista. Foto: Adrià Costa

- Un cop el cas del seu germà ha obert la porta a investigar crims posteriors a 1977, fins a quin any s'hauria d'ampliar la investigació?

- És complicat definir-ho. S'hauria d'ampliar fins que no hi hagi una depuració de tot l'aparell policial, polític i judicial de la dictadura. Aquí encara queda molt camí per recórrer. Som el segon país del món amb més morts a les fosses comunes. Quina normalitat és aquesta? No pots donar per complets els objectius d'una llei de memòria històrica sense reparar les famílies d'aquests morts. Costa d'entendre com Espanya va pel món com un país democràtic. No oblidem la farsa de judici als presos polítics.

"Volem saber la veritat i que jutgin i condemnin els responsables. Amb això en tindríem prou"

- Què necessitarien vostè i la seva família per sentir-se reparats?

- Primer, saber la veritat. Després, que jutgin i condemnin els responsables. A partir d'aquí, punt i a part. Nosaltres ja en tindríem prou amb això.

- Des que la querella es va admetre judicialment, quins passos més s'han fet?

- Judicialment el primer avenç important va ser la declaració de Martín Villa el 3 de setembre. A banda, hem entrat en contacte amb casos de Pamplona que també s'han querellat contra l'Estat, per exemple.

- Els quatre expresidents vius del govern espanyol i els exsecretaris generals de CCOO i UGT van dirigir-se a la jutgessa Servini per defensar Martín Villa i el seu rol durant la Transició. Com va rebre la notícia?

- No em va sorprendre perquè són còmplices de la construcció de la Transició. El que em va indignar és que no hagin canviat el xip quaranta anys després. Sí que em va sorprendre el paper dels líders sindicals. Quants treballadors van morir defensant la recuperació de drets laborals i llibertats democràtiques?

Placa en record a Gustau Muñoz a l'antiga seu del Sindicat de Banquers a Barcelona. Foto: Adrià Costa

- Creu que l'Estat està preocupat per les acusacions contra Martín Villa i per la querella argentina en general?

- Jo crec que sí. És un terreny que no tenen controlat, a diferència de tots els crims durant el període franquista, que queden coberts per la llei d'amnistia. Ara tenim una oportunitat històrica que no podem desaproveitar. La via argentina s'està convertint en una mena de cens de la repressió franquista. Els morts de la Transició han passat bastant desapercebuts i estem parlant d'unes 200 persones.

"La Transició és un terreny que l'Estat no té controlat, a diferència dels crims del franquisme"

- Tot i la manca de reparació, el cas del seu germà no ha caigut en l'oblit. Entre altres coses, cada Diada l'esquerra independentista li fa un homenatge al carrer Ferran. Quina importància tenen per a vostè aquests actes?

- La importància és total. El primer combat que vam tenir va ser el de la memòria, des que el procés judicial es va tancar a l'estat espanyol el 1982 i fins que es van presentar les primeres querelles a l'Argentina el 2010. Fins aleshores no podíem fer res en el terreny judicial. Aquests homenatges van contribuir molt a mantenir viu el record del Gustau i si avui som on som és gràcies a això. Ara, quan vas a l'acte de cada Onze de Setembre hi ha gent que no coneixia el Gustau i que no havia ni nascut quan va morir. Però s'han fet seva la lluita del meu germà.

- Ara amb Jaume Domènech esteu preparant el documental *Gustau, la Transició al descobert*. Què hi podrem veure?

- Un recull de testimonis d'historiadors i polítics amb l'objectiu d'assenyalar personatges que han passat a la història com a ciutadans honorables però van ser botxins. Ara estem en procés de recollida d'imatges i iniciarem procés de micromecenatge per aconseguir més finançament.